

Sygn. akt I PK 111/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 marca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera

w sprawie z powództwa A. J.
przeciwko Urzędowi Gminy w G.
o nagrodę jubileuszową, odprawę rentową,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 20 marca 2018 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w T.
z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt IV Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. nie obciąża powoda obowiązkiem zwrotu stronie pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Powód A. J. w pozwie skierowanym przeciwko Urzędowi Gminy w G. domagał się zasądzenia na jego rzecz kwoty 8.640 zł tytułem nagrody jubileuszowej z odsetkami za opóźnienie oraz kwoty 17.280 zł tytułem odprawy rentowej z odsetkami za opóźnienie, uzasadniając te roszczenia faktem zatrudnienia u strony pozwanej oraz nabyciem w dniu rozwiązania umowy o pracę prawa do nagrody jubileuszowej za okres 40 lat pracy oraz prawa do odprawy rentowej, gdyż po zakończeniu zwolnienia chorobowego przeszedł na rentę.

Strona pozwana Urząd Gminy w G. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu przyznała, że powód był jej pracownikiem,

jednak od 3 września 2012 r. został przejęty przez innego pracodawcę Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O., a zatem to do tego pracodawcy powód powinien kierować swoje roszczenia, gdyż prawo do nagrody jubileuszowej i odprawy rentowej nabył już w czasie zatrudnienia u tego pracodawcy.

Sąd Rejonowy w T. postanowieniem z 11 grudnia 2014 r. wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O., a następnie zawiesił je w stosunku do tego podmiotu z uwagi na ogłoszenie jego upadłości. Na skutek cofnięcia przez powoda pozwu w części dotyczącej tego pozwanego, Sąd Rejonowy w T. postanowieniem z 10 maja 2016 r. umorzył postępowanie wobec Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O.

Sąd Rejonowy, wyrokiem z 15 czerwca 2016 r., oddalił powództwo przeciwko Urzędowi Gminy w G. i odstąpił od obciążania powoda kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód był zatrudniony w Urzędzie Gminy w G. od 2 stycznia 1992 r. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy autobusu-konserwatora. W dniu 28 czerwca 2012 r. pracodawca złożył powodowi oświadczenie o wypowiedzeniu umowy o pracę z trzymiesięcznym okresem wypowiedzenia, który miał upłynąć 30 września 2012 r. Jako przyczynę uzasadniającą wypowiedzenie umowy o pracę pracodawca wskazał likwidację stanowiska pracy powoda. W dniu 16 sierpnia 2012 r. Gmina G. zawarła z Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O. umowę przewozu, dotyczącą świadczenia usług komunikacyjnych na rzecz Gminy. Umowa została zawarta na czas określony – w dni nauki szkolnej – od 3 września 2012 r. do 28 czerwca 2013 r. W dniu 16 sierpnia 2012 r. Gmina G. zawarła z Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O. umowę dzierżawy autobusów, na mocy której wydzierżawiła temu Przedsiębiorstwu dwa autobusy szkolne. Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O. zobowiązało się jednocześnie zatrudnić dwóch kierowców, w tym powoda. Powód pracy tej nie podjął i jego dotychczasowy stosunek pracy z Urzędem Gminy w G. uległ

rozwiązaniu z dniem 30 września 2012 r. wraz z upływem okresu wypowiedzenia. Powód nabył prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy 8 marca 2014 r., po upływie okresu korzystania ze świadczeń chorobowych. W dniu 14 lutego 2014 r. powód złożył u strony pozwanej wniosek o wypłatę odprawy rentowej i nagrody jubileuszowej.

Sąd pierwszej instancji wziął pod uwagę, że wyrokiem Sądu Rejonowego w T. z dnia 30 października 2013 r. (utrzymanym w mocy przez Sąd Okręgowy w T. wyrokiem z dnia 13 lutego 2014 r., IV Pa (...)) stwierdzono, że na skutek zawarcia przez Gminę G. z Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O. umowy przewozu, dotyczącej świadczenia usług komunikacyjnych na rzecz Gminy, oraz umowy dzierżawy autobusów, doszło do przejścia części zakładu pracy na nowego pracodawcę. Wyrok ten jest prawomocny.

W tych okolicznościach Sąd Rejonowy uznał, że również w rozpoznawanej sprawie występują przesłanki z art. 23¹ k.p., a mianowicie doszło do przejścia części zakładu pracy powoda na innego pracodawcę z dniem 3 września 2012 r. Od tej daty powód stał się pracownikiem Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O. i wszelkie roszczenia ze stosunku pracy powstałe po dacie 3 września 2012 r. powód powinien kierować do nowego pracodawcy.

Apelację od wyroku Sądu Rejonowego w T. z 15 czerwca 2016 r. wniósł powód, podnosząc zarzuty: niewyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, mogących mieć wpływ na wynik postępowania; sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez niewłaściwe zastosowanie art. 23¹ k.p., polegające na przyjęciu, że nastąpiło przekazanie pracowników do nowego pracodawcy, mimo okoliczności i dowodów wskazujących na brak przesłanek uzasadniających takie stanowisko. Zarzucił także brak wszechstronnej oceny dowodów, w szczególności dokumentów Urzędu Gminy w G. Jako uzasadnienie apelacji skarżący przedstawił argumenty świadczące o tym, że nie doszło do przejęcia go przez nowego pracodawcę, które podnosił już w uzasadnieniu pozwu, jak również w poprzednim postępowaniu w sprawie IV Pa (...).

Sąd Okręgowy w T., wyrokiem z 22 grudnia 2016 r., oddalił apelację.

Sąd drugiej instancji zwrócił uwagę, że między stronami toczyło się już postępowanie dotyczące tego, czy doszło do przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę zgodnie z art. 23¹ k.p. oraz czy powód stał się z mocy prawa pracownikiem Przedsiębiorstwa Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O. Prawomocne rozstrzygnięcie powyższej kwestii wiąże zarówno strony, jak i sąd (art. 365 § 1 k.p.c.). Niezasadne są więc te zarzuty powoda, które miałyby prowadzić do podważenia zastosowania art. 23¹ k.p. w taki sposób, jaki wynika z poprzedniego prawomocnego wyroku.

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w T. wniósł powód. Wyrok ten zaskarżył w całości, opierając skargę kasacyjną na podstawach: 1) naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 23¹ § 1 k.p. oraz niezastosowanie art. 29 § 2, art. 29 § 4 i art. 30 § 3 k.p.; 2) naruszenia przepisów postępowania: art. 233 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. a także art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c.

Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej kwoty 8.640 zł tytułem nagrody jubileuszowej oraz kwoty 17.280 zł tytułem odprawy rentowej wraz z należnymi odsetkami za opóźnienie oraz zasądzenie od strony pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych; ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w T.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący powołał się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości przez rozstrzygnięcie, czy czynność prawna, której celem jest przejście zakładu pracy w rozumieniu art. 23¹ § 1 k.p. i tym samym zmiana treści stosunku pracy przejmowanych pracowników, powinna być dokonana w formie pisemnej z uwagi na art. 29 § 2, art. 29 § 4 i art. 30 § 3 k.p., czy też nie wymaga ona żadnej formy szczególnej i może być dokonana także w sposób dorozumiany. Skarżący podniósł także, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, albowiem oddalenie roszczeń powoda przeciwko stronie pozwanej o zapłatę przysługujących mu należności z tytułu stosunku pracy nastąpiło na skutek wadliwego przyjęcia, że w

dacie zakończenia stosunku pracy powód nie był już pracownikiem strony pozwanej z uwagi na przejście zakładu pracy na innego pracodawcę i że w konsekwencji za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy odpowiada wobec powoda nowy pracodawca, podczas gdy z czynności prawnych i faktycznych podejmowanych przez stronę pozwaną wynika, że uważała ona powoda za swojego pracownika przez cały okres trwania stosunku pracy, a tym samym była jego pracodawcą zobowiązanym do wypłacenia tych należności.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia w celu jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem prawnym, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a leżącymi w interesie powszechnym. Rozpoznanie skargi powinno służyć ochronie obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania oraz zapewnieniu jednolitości orzecznictwa sądowego, prawidłowej wykładni prawa oraz eliminacji orzeczeń oczywiście wadliwych bądź dotkniętych nieważnością. Skarga kasacyjna nie stanowi ogólnie dostępnego środka zaskarżania orzeczeń niesatysfakcjonujących stron. Do realizacji celu wyznaczonego temu nadzwyczajnemu środkowi zaskarżenia dochodzi przez spełnienie chociaż jednej z przesłanek ujętych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarga kasacyjna służy kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Ewentualna możliwość dalszego postępowania, w tym postępowania przed Sądem Najwyższym, stanowi uprawnienie dodatkowe, które może zostać obwarowane szczególnymi przesłankami, w tym określonymi w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Skarga kasacyjna jako szczególny środek zaskarżenia służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje

postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, że w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek, gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o jakich stanowi art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Skarżący przytacza kilka argumentów mających świadczyć o konieczności przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, przy czym zbiorczo dotyczą one dopuszczalności zastosowania w rozpoznawanej sprawie art. 23¹ k.p. W myśl tego przepisu, w razie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę staje się on z mocy prawa stroną w dotychczasowych stosunkach pracy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie analizowano zagadnienie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę. Zwrócono m.in. uwagę na to, że o przejściu zakładu pracy na nowego pracodawcę nie decyduje tytuł prawny, ale faktyczne dysponowanie przekazanym majątkiem, zadaniami, organizacją procesu produkcji, kadrami itd.; przejście zakładu pracy ma miejsce wówczas, gdy do innej osoby przechodzą składniki majątkowe, z którymi związane było zatrudnienie przejmowanych pracowników, bez względu na to czy przejmujący i przejmowany działają zgodnie w celu uzyskania takiego skutku. Podstawową przesłanką zastosowania art. 23¹ k.p. jest zatem faktyczne przejście władztwa nad zakładem pracy przez nowy podmiot, powodujące, że pracownicy świadczą pracę na rzecz kogoś innego niż dotychczas (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 14 października 1997 r., I PKN 299/97, OSNAPiUS 1998, nr 18, poz. 536; z 26 lutego 2003 r., I PK

67/02, OSNP 2004, nr 14, poz. 240 oraz z 2 sierpnia 2007 r., V CSK 156/07, LEX nr 442755; z 18 lutego 2010 r., III UK 75/09, OSNP 2011, nr 15-16, poz. 215). Przekształcenie stosunku pracy po stronie podmiotowej na podstawie art. 23¹ § 1 k.p. następuje automatycznie (z mocy prawa) w wyniku przejęcia zakładu pracy w całości lub części przez inny podmiot, tzn. niezależnie od tego, czy i jakiego rodzaju decyzja została podjęta co do „przekazania” i „przejęcia” pracowników (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 marca 2000 r., I PKN 511/99, LEX nr 1218579). Ponadto regulacja zawarta w art. 23¹ k.p. nie likwiduje skutku rozwiązującego wypowiedzenia umowy o pracę dokonanego przed tym przejściem przez dotychczasowego pracodawcę (por. wyrok z 18 lipca 2007 r., I PK 346/06, LEX nr 911093).

W rozpoznawanej sprawie kwestia zastosowania wobec powoda art. 23¹ k.p. została rozstrzygnięta z uwzględnieniem skutków uprzednio wydanego prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w T. z 13 lutego 2014 r., IV Pa .../13, w którym przesądzono, że na skutek zawarcia przez Gminę G. z Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O. umowy przewozu, dotyczącej świadczenia usług komunikacyjnych na rzecz Gminy, oraz umowy dzierżawy autobusów doszło do przejścia części zakładu pracy na nowego pracodawcę. Sprawa zakończona prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z 13 lutego 2014 r. dotyczyła przywrócenia powoda do pracy u strony pozwanej. Sąd Okręgowy w T. uznał, że roszczenie powoda o przywrócenie do pracy w Urzędzie Gminy w G. na dotychczasowym stanowisku nie może zostać uwzględnione, ponieważ od 3 września 2012 r. Urząd Gminy w G. nie był już pracodawcą A. J.

Sąd drugiej instancji prawidłowo przyjął, że prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w T. z 13 lutego 2014 r., IV Pa .../13, jest wiążący w obecnej sprawie. Zgodnie z art. 365 § 1 k.p.c., orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy (także Sąd Najwyższy) oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. Prawomocność materialna w znaczeniu pozytywnym oznacza nakaz przyjmowania, że stan prawny przedstawia się tak, jak to wynika z rozstrzygnięcia zawartego w orzeczeniu uwzględniającym stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego:

z 13 kwietnia 2005 r., IV CK 663/04, LEX nr 284687; z 12 maja 2006 r., V CSK 59/06, LEX nr 200907; z 8 czerwca 2006 r., V CK 702/04, LEX nr 402284; z 15 lutego 2007 r., II CSK 452/06, LEX nr 274151; z 18 czerwca 2009 r., II CSK 12/09, LEX nr 515722). Jej treść aktualizuje się w innych postępowaniach niż to, w którym wydano orzeczenie, uniemożliwiając odmienne rozstrzygnięcie tej samej kwestii prejudycjalnej, ocenionej już w określony sposób w postępowaniu prawomocnie zakończonym z udziałem tych samych stron. Prejudycjalność charakteryzuje się określonym stosunkiem zależności, w ramach którego rozstrzygnięcie jednego zagadnienia ma przesądzające znaczenie dla rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego w innej sprawie. Zawarte w uzasadnieniu przyczyny rozstrzygnięcia mogą mieć znaczenie dla ustalenia zakresu mocy wiążącej prawomocnego orzeczenia, czyli granic prawomocności materialnej orzeczenia, jeżeli samo rozstrzygnięcie nie pozwala na jej oznaczenie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z 17 września 1957 r., I CO 20/57, OSNPG 1959, nr 1, poz. 51 oraz wyroki z 27 czerwca 2014 r., V CSK 433/13, LEX nr 1514746; z 15 stycznia 2015 r., IV CSK 18/14, niepublikowany; z 8 września 2015 r., IV CSK 726/14, LEX nr 1827141).

Materialnoprawną podstawą oddalenia powództwa w sprawie o przywrócenie do pracy było zastosowanie art. 23¹ § 1 k.p. Całokształt argumentów przedstawianych obecnie przez skarżącego zmierza do podważenia tego prawomocnego rozstrzygnięcia (przez kwestionowanie faktów stanowiących jego podstawę), co na etapie postępowania kasacyjnego w rozpoznawanej sprawie można uznać za nieskuteczne jako spóźnione. Według art. 365 § 1 k.p.c. prawomocny wyrok wiąże także inne sądy, w tym Sąd Najwyższy. Nie można obecnie kwestionować jego prawomocności i związania tym rozstrzygnięciem wszystkich sądów tak długo, jak długo nie zostanie od podważony w prawem dopuszczalny sposób.

Od skarżącego wnoszącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga się, aby przedstawiana przez niego argumentacja dotyczyła rozpoznawanej sprawy, czyli dotyczyła kwestii możliwej do weryfikacji w toku rozpoznawania skargi kasacyjnej. Tymczasem w niniejszej sprawie, z uwagi na zasadę związania sądu prawomocnym wyrokiem, zagadnienie przejścia części

zakładu pracy na nowego pracodawcę nie może być przedmiotem ponownej oceny i rozstrzygnięcia. Kwestia ta jest zamknięta w związku z prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w T. z 13 lutego 2014 r., IV Pa .../13, w którym przesądzono, że na skutek zawarcia przez Gminę G. z Przedsiębiorstwem Komunikacji Samochodowej i Spedycji O. S.A. w O. umowy przewozu, dotyczącej świadczenia usług komunikacyjnych na rzecz Gminy, oraz umowy dzierżawy autobusów doszło do przejścia części zakładu pracy na nowego pracodawcę, co objęło także powoda, który został przejęty przez nowego pracodawcę.

W tym stanie rzeczy, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz, stosując art. 102 k.p.c., postanowił nie obciążać powoda obowiązkiem zwrotu stronie pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

r.g.